

Verslag gesprek direct omwonenden Geheugenpaviljoen Zuiderplantsoen

Datum: 24 januari 2025
Tijd: 17.00 – 18.35 uur
Locatie: Poortershoes, Oosterweg 13, 9724 CA Groningen
Gespreksleider: 5.1.2e

Aanwezig

Omwonenden:

- 5.1.2e
- 5.1.2e
- 5.1.2e
- 5.1.2e
- 5.1.2e
- 5.1.2e
- 5.1.2e
- 5.1.2e
- 5.1.2e
- 5.1.2e
- 5.1.2e
- 5.1.2e
- 5.1.2e
- 5.1.2e
- 5.1.2e

Gemeente Groningen:

- Luuk Hajema (omgevingsmanager)
- 5.1.2e (projectmanager)
- 5.1.2e (stedenbouwkundige)

Kunstpunt:

- 5.1.2e
- Lieselot van Damme

Studio L A:

- Lorien Beijaert

wUrck:

- 5.1.2e (landschapsarchitect)

Mooi Werk Notuleerservice:

- 5.1.2e

1. Opening

5.1.2e is onafhankelijk gespreksleider en heet alle aanwezigen welkom. Zij nodigt de aanwezige omwonenden uit om hun mening te geven over het ontwerp voor het kunstwerk Geheugenpaviljoen (GP) in het toekomstige Zuiderplantsoen. De gespreksleider introduceert de vertegenwoordigers van de gemeente Groningen en de betrokken organisaties. Van de bijeenkomst wordt een gespreksverslag gemaakt dat wordt gestuurd naar omwonenden die

hun e-mailadres hebben doorgegeven.

2. Uitleg participatieproces

Luuk Hajema legt uit hoe de gemeente Groningen de inspraak heeft georganiseerd. Deze bijeenkomst is een van de manieren waarop de gemeente omwonenden uitnodigt om mee te denken en te praten over het voorstel voor het kunstwerk. Op 23 en 24 januari hebben respectievelijk 280 en 140 mensen de inloopbijeenkomsten over het Zuiderplantsoen en het Geheugenpaviljoen bezocht. Zij hebben 140 schriftelijke reacties gegeven.

Alle inwoners kunnen reageren via www.Stemvan.groningen.nl tot 9 februari 2025. Alle reacties worden verwerkt en er zijn vier uitkomsten mogelijk:

- 1) Het GP komt er volgens het ontwerp.
- 2) Het GP komt er in aangepaste vorm.
- 3) Er komt geen kunst op deze plek.
- 4) Er komt andere kunst op deze plek.

3. Het woord aan de omwonenden

5.1.2e : Heeft zichzelf uitgenodigd voor deze bijeenkomst en beschouwt zichzelf als omwonende die een stem moet hebben. Waarom worden zo weinig mensen beschouwd als omwonenden die uitkijken op het kunstwerk?

Luuk Hajema: Iedere inwoner van de gemeente Groningen kan reageren in de participatierondes. Rondlopend in het gebied heeft de gemeente adressen geselecteerd van omwonenden die uitkijken op het kunstwerk. Over deze grenzen is discussie mogelijk.

Andere inwoners kunnen reageren via de twee genoemde manieren.

5.1.2e : Het uitgangspunt is fout, de groep omwonenden die op het kunstwerk uitkijken wordt daarmee beperkt. Het gaat om een traject van 130 meter en honderden mensen die erop uitkijken, zij worden genegeerd.

Luuk Hajema: De gemeente heeft 100 uitnodigingen aan omwonenden gestuurd.

5.1.2e : Is niet uitgenodigd, het is mooi dat er 100 brieven zijn gestuurd, is benieuwd waarom zij geen brief heeft ontvangen. Kijkt uit het op het hele traject, het is onderdeel van de directe woonomgeving. Waarom gaat het alleen om het ontwerp voor het kunstwerk van 30 meter? Kijkt uit op een traject met betonblokken van 130 meter, dat wordt niet genoemd.

Luuk Hajema: De gemeente heeft mensen uitgenodigd na een inschatting dat zij op het kunstwerk uitkijken. Dat is voor discussie vatbaar, alle inwoners van de stad kunnen reageren. Wanneer zij hun postcode invullen kan weging van belangen plaatsvinden. Alle bewoners van de Meeuwerderbaan zijn uitgenodigd.

5.1.2e Haar huis kijkt uit op het GP. Er staan ook betonblokken verderop aan de overkant van het water en richting het spoor staan ook nog enkele dragers. Waarom staan die er?

5.1.2e : Is voor de derde keer aanwezig bij een bewonerssessie. In 2024 is er over het Zuiderplantsoen en het kunstwerk uitleg gegeven aan een paar honderd mensen. Inderdaad blijven een paar kolommen staan en die worden steeds lager. Een paar van die elementen staan ook op de ontwerptekening. De focus in deze bijeenkomst ligt op het kunstwerk op één locatie in het plantsoen.

5.1.2e Hoort dat er in 2024 een bespreking is geweest en heeft daar geen uitnodiging voor ontvangen. Is daarmee niet in de gelegenheid geweest om protest aan te tekenen. Heeft het

vragenuurtje van de gemeenteraad bekeken en daarin is gezegd dat de stemmen van direct omwonenden op een andere manier zouden meetellen dan de overige stemmen. De wegingsfactor is toch niet vooraf bepaald? Is dit niet in strijd met het rechtzekerheidsbeginsel?

Luuk Hajema: Er is geen sprake van een verkiezing en het gaat ook niet om de meeste stemmen gelden. De gemeente wil alle geluiden horen van inwoners en de overwegingen leren kennen en deze voor leggen aan het gemeentebestuur. De gemeenteraad en het college van B&W maken uiteindelijk een keus.

Gespreksleider: Merkt op dat sommige bewoners zich niet gezien voelen.

Luuk Hajema: Begrijpt dat ook. De gemeente probeert hier goed te luisteren, het is geen verkiezing en mag ook niet zo worden beoordeeld. Denkt dat het rechtsgeldigheidsprincipe hier niet aan de orde is.

5.1.2e Het is wel zo gelanceerd in de gemeenteraad. Achteraf bepalen van de waarde van een stem is fraudegevoelig. Een vreemde gang van zaken.

Luuk Hajema: Het gaat hier om een inventarisatie, peiling van meningen, argumenten en suggesties. En dat is niet waterdicht te maken.

5.1.2e In de gemeenteraad is gesproken over wegingsfactor

5.1.2e : De wethouder heeft gezegd dat de gemeenteraad maar moest bepalen hoe zij zaken, stemmen van deelnemers, wilde wegen. Het is niet transparant.

5.1.2e : Kijk naar de uitgangspunten van het participatieplan. De visie voor het plaatsen van kunst in het plantsoen moet opnieuw worden besproken met de buurt.

Luuk Hajema: Participatie kan op veel manieren. De gemeente informeert over het plan, vraagt inwoners naar hun mening erover en gaat afzonderlijk in gesprek met direct omwonenden.

5.1.2e : Informatie is er genoeg, het plan is in november 2023 gepresenteerd. Aan inwoners is niet gevraagd om hun mening.

Luuk Hajema: Diverse betrokken partijen hebben aangegeven dat de informatie onvoldoende is geweest. Nu wordt gezorgd voor informatievoorziening en worden mening gepeild in het bijzonder van mensen die dichterbij wonen.

5.1.2e : Het ontbreekt aan overleg over een visie op het ontwerp en er zijn geen meningen of wensen van Oosterpoorters opgehaald. Niemand in de Oosterpoort wenst dit ontwerp van een ontmoetingsplek met kunst van onderdelen van de ringweg.

Luuk Hajema: In de periode 2011-2014 is gesproken over een inrichtingsplan voor het Zuiderplantsoen en dat is op hoofdlijnen vastgesteld door de gemeenteraad. Het is met enthousiasme begroet door het Buurtoverleg Oosterpoort en die heeft de meningen over de inrichting van het Zuiderplantsoen gepeild op een jaarmarkt. Daarover zijn vervolgens gesprekken gevoerd ook met het Buurtoverleg Oosterpoort. De wens voor kunst in het Zuiderplantsoen is ingebracht. De verslagen zijn te vinden op de website over de Ring Zuid. Kunstenaar hebben vervolgens de opdracht gekregen voor een ontwerp met kunst en een ontmoetingsruimte. Daarna is het wat stil gevallen en zijn vooral gesprekken gevoerd achter gesloten deuren. Er zijn geen gesprekken gevoerd met de buurt.

5.1.2e : Spreekt waardering uit voor de kunstontwerpen en voor het actiecomité. Het project is in een vergevorderd stadium en toch is er opnieuw de mogelijkheid om in gesprek te gaan. Wat is er gebeurd tussen 2017 en 2023? Waarom is er geen vertegenwoordiging van

mensen gevraagd om een reactie?

Lorien Beijaert: Heeft in 2017 de kunstopdracht gekregen en heeft het gebied bezocht met een kunstcommissie en met drie bewoners (waaronder de voorzitters van de Buurtoverleggen Oosterpoort en De Linie) en deze hebben feedback gegeven. Zij had de indruk dat het draagvlak groter was vanwege het overleg met de bewoners gedurende het hele traject. De ontwerpers wilden al eerder naar buiten treden met het ontwerp, dat was niet mogelijk vanwege gebondenheid aan het traject van het park.

5.1.2e: Het begin van de kunstopdracht dateert van 2017 evenals het formeren van een kunstcommissie (met drie bewoners). Een eerste ontwerp voor een balkon is uitgevoerd en uitgevoerd in de coronatijd. In die periode is ook bekendheid gegeven aan de komst van een serie ontmoetingsplekken in het Zuiderplantsoen. Daarna is er sprake geweest van uitstel en vertraging en zij begrijpt dat mensen zich overvallen hebben gevoeld.

5.1.2e: Noemt het ontwerp een inbreuk op de openbare ruimte, daar is draagvlak voor nodig.

Gespreksleider: Is er iets misgegaan?

5.1.2e: Geeft uitleg over het grote infraproject van de ondertunneling van de ringweg zuid en de stad te verbinden met een park vanaf 2014. Vanwege interne discussies over het risicovolle project zijn de details over het park niet naar buiten gebracht. De doorlooptijd had veel korter moeten zijn. Er was geen mogelijkheid om in gesprek te gaan en was er sprake van stilstand rond het plantsoen.

5.1.2e: Het contract wordt meestal dichtgetimmerd en het was moeilijk om naar buiten te treden, het moest op tijd klaar zijn en in de kunstcommissie waren bewoners betrokken. Het voornemen om het oude Winschoterdiep te dempen voor een uitzichtpunt is voorkomen. Er werd gevraagd om een dak boven de ontmoetingsplek voor bewoners. Hij heeft begrip voor de bezwaren van de omwonenden.

5.1.2e: Noemt het verhaal begrijpelijk, de participatie is de afgelopen jaren niet gelukt. Voorlichting is informatievoorziening, geen participatie. De Oosterpoort is druk en de openbare ruimte is vol. Bewoners hebben jarenlang uitgekeken naar de ondertunneling van de ringweg en waren teleurgesteld dat vlak voor de opening van de nieuwe weg bekend werd gemaakt dat een stuk van de weg zou blijven.

Gespreksleider: Beluistert twee zaken. De spreker is tegen het ontwerp van het kunstwerk en het participatietraject bevalt hem niet.

5.1.2e: Het participatietraject is het belangrijkste. Is het mogelijk om het casco een jaar te laten staan en het kunstwerk nog niet verder vorm te geven en het Zuiderplantsoen te openen in de zomer? Hij stelt voor om een jaar te gebruiken voor het inventariseren van de wensen van bewoners in bijeenkomsten met deskundigen. Nu staat de gemeente 3-0 achter, er is veel weerstand omdat de zaken al beklonken zijn.

Gespreksleider: Het voorstel van de spreker is om het een jaar te laten staan en met elkaar in gesprek te gaan.

5.1.2e: Weet zeker dat de ontwerpers van het kunstwerk dan met een beter voorstel komen.

5.1.2e: Plaatst kanttekeningen bij het aanbestedingstraject en stelt vast dat de stukken niet meer openbaar zijn. De procedure is niet openbaar geweest, verzoekt om het Programma van Eisen te delen met bewoners. De buurt heeft gevraagd om een groene unit en daarvan is

in het ontwerp geen sprake. Het uitzicht wordt knalrood, geen rustige leefomgeving.
Luuk Hajema: Weet niet of het Programma van Eisen openbaar is, hij doet navraag.

5.1.2e : Na de peiling van meningen over de inrichting van het Zuiderplantsoen door het buurtoverleg Oosterpoort op een jaarmarkt in 2013 zou er een lijst moeten zijn van de meningen. Dat is een dunne basis voor participatie. Verzoekt om ook navraag te doen naar dit overzicht, bewoners hebben daar al meerdere keren om gevraagd.
Gespreksleider: Vraagt Luuk Hajema of hij de gevraagde lijst beschikbaar kan stellen.
Luuk Hajema: Weet niet of dat lukt en wijst erop dat de lijst van 2016 of 2017 is. Het is een A4 met wat onderwerpen, geen uitgebreide raadpleging. Een opsomming van onderwerpen op de lijst is onderdeel van een van de verslagen van bijeenkomsten van het Wijkplatform Zuiderplantsoen. Dit verslag is gepubliceerd op een website.

5.1.2e : Sluit aan bij **5.1.2e**, waardeert dat de gemeente werk maakt van participatie. Het kunstwerk blijft het gevoel van de weg en de rode kleur knalt tegemoet.
Lorien Beijaert: Ons is gevraagd om een invulling te maken voor verschillende plekken in het park. Met aan de west- en oostkant een poort naar het plantsoen te ontwerpen. Na de ontwerpen voor het geheugenbalkon is gekozen voor de kleur rood. Het idee is een zichtbare plek in het groene plantsoen.

5.1.2e Uitgaande van het idee van rust is een uitzicht met rood geen goed idee in een woonomgeving.

5.1.2e : De lijst met onderwerpen van de buurt over verwachtingen rond het plantsoen is wel te bedenken: ontmoeting en dergelijke, verbinding om de buurt samen te brengen. Er is nooit gezegd dat een deel van de ringweg zou moeten blijven staan. Kan zich niet vinden in de visie dat de ringweg een deel van zijn identiteit zou zijn, dat sluit niet aan bij de beleving in de Oosterpoortwijk.

Gespreksleider: Neemt aan dat de ontwerpers hebben nagedacht voor wie het kunstwerk is.
Lorien Beijaert: Heeft met de kunstcommissie overleg gehad en legt uit dat de ontwerpers hebben gekeken naar de geschiedenis van het gebied. Het idee is om delen van de weg opnieuw te gebruiken.

5.1.2e : We zijn eindelijk van de weg af en nu is er besloten om toch een stuk te laten staan. Dan kijkt hij nog steeds tegen de snelweg aan en hij was juist zo blij dat deze weg is. Hij vindt het kunstwerk lelijk.

5.1.2e : Begrijpt het verhaal achter het kunstwerk niet, ook niet na een gesprek bij Kunstpunt.
Lorien Beijaert: Het gaat om de identiteit van de weg.

5.1.2e : Mensen voelen zich niet gehoord.

5.1.2e : Vraagt waar de spreker over valt.

5.1.2e : Voelt in de buurt dat het kunstwerk onvoldoende wordt gedragen.

5.1.2e : De ontwerpers zijn begonnen met een programma om dingen in de stad mooier en beter te maken. Hij legt uit dat landschapsarchitecten de lagen uit de geschiedenis van de locatie en van de tijd (identiteit) zichtbaar willen maken. Hij vindt het een mooi idee om iets van de oude snelweg nog te laten zien als een ijkpunt in de geschiedenis. Op de schaal van de omliggende huizen is het kunstwerk een groot object.

5.1.2e : De dialoog van de ontwerpers had met de bewoners moeten worden gevoerd en moet alsnog met de wijk worden gevoerd. Promotiefilmpjes uitbrengen is geen participatie.

5.1.2e Wil niet herinnerd worden aan de snelweg.

5.1.2e : Pas als de hele ringweg onder de grond is verdwenen is het een goed punt om ergens op het traject een betonnen monument te zetten. Geef het Zuiderplantsoen de tijd om te groeien.

5.1.2e Er is iets fout gegaan in de participatie. Tijdens een aanbesteding kunnen de aangegane verplichtingen niet zomaar worden opengebroken. Het aanbestedingstraject heeft langer geduurd en een dialoog met bewoners paste daar niet in.

5.1.2e Als het zoveel langer heeft geduurd dan is afgesproken in de stukken is er sprake van een fout in het proces.

5.1.2e Dat is een vraag voor de evaluatie.

5.1.2e : Benoemt dat de wijk aan het verzakken is, daar moet iets aan gebeuren.

Gespreksleider: Is er iemand die het wel mooi vindt en vindt dat het kunstwerk er moet komen? Zij stelt vast dat niemand reageert.

5.1.2e : De vraag wat mooi is of niet mooi is doet er niet toe. Het gaat om de vraag wat er fout is gegaan in het participatieproces. De belofte van de wethouders is dat het proces opnieuw gaat lopen en dat wordt ingezet op participeren. We moeten niet opgescheept zitten met iets dat al is besloten.

Gespreksleider: Heeft Luuk Hajema aan het begin van de bijeenkomst de opties horen noemen na het participatieproces.

5.1.2e : Luuk Hajema heeft gezegd dat een van de opties is een ander kunstwerk op deze locatie. Is een andere locatie ook een optie? Het kunstwerk is niet alleen groot, het staat ook dicht op de huizen. Een optie is ook om niet een stuk van de ringweg te gebruiken.

Luuk Hajema: Het gemeentebestuur besluit erover, hij kan zich voorstellen dat deze ingebrachte opties worden besproken en dat de locatie ruimer wordt gezien. Hij zal dat voorleggen aan het college van B&W.

5.1.2e : Leest namens omwonende 5.1.2e die niet aanwezig kan zijn een petitie voor. De petitie stelt dat het eerbetoon rond het voorgestelde Geheugenpaviljoen en het participatieproces veel weerstand oproepen bij buurtbewoners. Opgeroepen wordt om na te denken over alternatieven waarin de wensen van de buurt en draagvlak centraal staan.

Gespreksleider: De aanwezigen hebben hun inbreng kunnen doen.

Luuk Hajema: Reageren via www.Stemvan.groningen.nl is nog mogelijk tot 9 februari 2025.

5.1.2e : Bij het schrijven van een reactie op www.Stemvan.groningen.nl is de melding *onbeveiligde website* zichtbaar.

Luuk Hajema: De beheerders van de website hebben verzekerd dat het een beschermde omgeving is. Hij doet opnieuw navraag.

4. Afsluiting

Gespreksleider: Wat gebeurt er met de inbreng in deze bijeenkomst?

Luuk Hajema: Van deze bijeenkomst wordt een verslag gemaakt en dat wordt naar de aanwezigen gestuurd die hun e-mailadres doorgeven. Het verslag is één reactie van de mensen die aanwezig zijn en uit dit verslag worden de bezwaren, de wensen en argumenten om het anders te doen gefilterd en samengevat. Het verslag wordt openbaar gemaakt. De reacties worden verwerkt in een reactierapport en dat wordt naar verwachting in juni 2025 voorgelegd aan het college van B&W en de gemeenteraad. De reacties worden openbaar gemaakt zonder privacygevoelige gegevens.

Buurtbewoner: Wie kunnen er bij de gegevens die je moet invullen in de vragenlijst?

Luuk Hajema: De informatie is beschermd, alleen medewerkers van de gemeente kunnen bij de gegevens.

Gespreksleider: Is er iemand die bezwaar heeft tegen het vermelden van namen in het gespreksverslag?

Aanwezigen: Alleen voornamen mogen worden genoemd in het verslag van deze bijeenkomst.

Gespreksleider: Hoopt dat de aanwezigen hebben kunnen zeggen wat zij wilden. Wordt vervolgd.

5.1.2e: Vond het een goede bijeenkomst.

Gespreksleider: Bedankt de aanwezigen voor hun komst en sluit de bijeenkomst.